

Rozhodnutí Nejvyššího soudu SSR ze dne 13.10.1983, sp. zn. 5 Tz 78/83, ECLI:CZ:NS:1983:5.TZ.78.1983.1

Číslo: 57/1984

Právní věta: Odvolací soud nemůže sám rozhodnout rozsudkem (§ 259 odst. 3 Tr. por.), ak sám nevykoná nijaké dôkazy a mení skutkový stav zistený súdom prvého stupňa len na tom základe, že hodnotí inak dôkazy vykonané pred súdom prvého stupňa. V takom prípade musí vec vrátiť súdu prvého stupňa na nové konanie a rozhodnutie. Aj keď odvolací súd sám nevykoná žiadne nové dôkazy ani neopakuje dôkazy vykonané pred súdom prvého stupňa, môže dôjsť k záveru, že skutkové zistenia súdu prvého stupňa sú nejasné, neúplné alebo vzbudzujú pochybnosť o svojej správnosti. Odvolací súd môže v takom prípade vytknúť chyby pri hodnotení dôkazov, ktorých sa podľa jeho názoru dopustil súd prvého stupňa, nie je však oprávnený dávať mu záväzné pokyny, k akým záverom má dôjsť pri hodnotení jednotlivých dôkazov, ani na to, aké celkové skutkové zistenia má urobiť. Je oprávnený iba na to, dať súdu prvého stupňa záväzné pokyny znova vykonať dôkazy alebo vykonať nové dôkazy (§ 264 odst. 1 Tr. por.).

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 13.10.1983

Spisová značka: 5 Tz 78/83

Číslo rozhodnutí: 57

Číslo sešitu: 7-8

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Hodnocení důkazů, Odvolání

Předpisy: 141/1961 Sb. § 259 odst. 3
§ 264 odst. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 57/1984 sb. rozh.

Odvolací súd nemôže sám rozhodnúť rozsudkom (§ 259 odst. 3 Tr. por.), ak sám nevykoná nijaké dôkazy a mení skutkový stav zistený súdom prvého stupňa len na tom základe, že hodnotí inak dôkazy vykonané pred súdom prvého stupňa. V takom prípade musí vec vrátiť súdu prvého stupňa na nové konanie a rozhodnutie.

Aj keď odvolací súd sám nevykoná žiadne nové dôkazy ani neopakuje dôkazy vykonané pred súdom prvého stupňa, môže dôjsť k záveru, že skutkové zistenia súdu prvého stupňa sú nejasné, neúplné alebo vzbudzujú pochybnosť o svojej správnosti. Odvolací súd môže v takom prípade vytknúť chyby

pri hodnotení dôkazov, ktorých sa podľa jeho názoru dopustil súd prvého stupňa (nelogickosť záverov, opomenutie niektorých okolností ap.), nie je však oprávnený dávať mu záväzné pokyny, k akým záverom má dôjsť pri hodnotení jednotlivých dôkazov, ani na to, aké celkové skutkové zistenia má urobiť. Je oprávnený iba na to, dať súdu prvého stupňa záväzné pokyny znova vykonať dôkazy alebo vykonať nové dôkazy (§ 264 odst. 1 Tr. por.).

(Rozhodnutie Najvyššieho súdu SSR z 13. 10. 1983 sp. zn. [5 Tz 78/83.](#))

Na základe sťažnosti pre porušenie zákona, ktorú podal generálny prokurátor SSR, Najvyšší súd SSR zrušil rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 31. januára 1983 sp. zn. 7 To 9/83 v časti týkajúcej sa obvineného P. K. a tomuto súdu prikázal, aby vec obvineného P. K. znova prejednal a rozhodol.

Z odôvodnenia:

Rozsudkom Okresného súdu v Trnave z 2. decembra 1982 sp. zn. 4 T 676/82 bol obvinený P. K. uznaný za vinného zo spolupáchateľstva na pokračujúcom trestnom čine krádeže podľa § 9 odst. 2, § 247 odst. 1, 2 písm. b), d) Tr. zák., sčasti dokonanom a sčasti v štádiu pokusu podľa § 8 odst. 1 Tr. zák., a zo spolupáchateľstva na pokračujúcom trestnom čine rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 9 odst. 2, § 132 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. b) Tr. zák., ktoré spáchal tak, že s už odsúdeným P. Z. v čase od januára 1982 do apríla 1982 v Leviciach, Hlohovci, Seredi, Komárne, Nitre, Senci, Štúrove a v 23 prípadoch sa vlámali do bytov rôznych občanov a odcudzili tam veci v hodnote vyše 100 000 Kčs; v jednom prípade sa vlámali do objektu socialistickej organizácie, kde odcudzili veci v hodnote najmenej 12 314 Kčs. Za to bol odsúdený podľa § 132 odst. 2 Tr. zák. s použitím § 35 odst. 1 Tr. zák. na úhrnný nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní štyroch rokov v prvej nápravno-výchovnej skupine. Súd mu ďalej uložil ochranný dohľad na dobu jedného roka a zaviazal ho nahradiť časť spôsobených škôd solidárne s už odsúdeným P. Z. Ostatných poškodených odkázal s ich nárokmi na konanie vo veciach občianskoprávných.

Na základe odvolania okresného prokurátora a obvineného P. K. Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 31. januára 1983 sp. zn. 7 To 9/83 zrušil podľa § 258 odst. 1 písm. d), f) Tr. por. napadnutý rozsudok v časti týkajúcej sa obvineného P. K. v celom rozsahu a sám rozhodol vo veci tak, že obvineného P. K. uznal za vinného z tých istých trestných činov a na tom istom skutkovom základe ako súd prvého stupňa s tým rozdielom, že uznal obvineného P. K. za vinného z ďalších štyroch čiastkových skutkov spáchaných v januári 1982 v Bratislave, Zvolene a Žiari nad Hronom, z toho jeden na škodu socialistickej organizácie a tri na škodu občanov, ktoré súd prvého stupňa vypustil z obžaloby. Za to ho odsúdil na úhrnný trest odňatia slobody v trvaní piatich rokov v prvej nápravno-výchovnej skupine. Ďalej mu uložil podľa § 55 odst. 1 písm. a) Tr. zák. trest prepadnutia veci, a to osobného auta zn. Škoda 120 L a uložil mu aj ochranný dohľad na jeden rok. Krajský súd pozmenil sčasti aj výrok o náhrade škody. Odvolanie obvineného P. K. krajský súd zamietol podľa § 256 Tr. por.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal generálny prokurátor SSR sťažnosť pre porušenie zákona v prospech obvineného P. K. Uviedol, že odvolací súd uznal obvineného P. K. za vinného - bez toho, aby doplnil dokazovanie - i z takých čiastkových skutkov, z ktorých ho neuznal za vinného okresný súd. Tým podstatne zmenil skutkové zistenie okresného súdu, čo je v rozpore s ustanovením § 259 odst. 3 Tr. por. Ďalej uviedol, že krajský súd uložil obvinenému P. K. aj trest prepadnutia veci podľa § 55 odst. 1 písm. a) Tr. zák., a to osobného motorového vozidla, hoci z výpovede manželky obvineného M. K. bolo možné zistiť, že uvedené motorové vozidlo bolo zakúpené po uzavretí manželstva. Preto bolo povinnosťou súdu zistiť, či je toto vozidlo vo výlučnom vlastníctve obvineného alebo v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov, a potom so zreteľom na ustanovenie § 55 odst. 2 Tr. zák. rozhodnúť, i sú splnené podmienky na uloženie trestu prepadnutia veci podľa § 55 odst. 1 písm. a) Tr. zák.

Na podklade sťažnosti pre porušenie zákona Najvyšší súd SSR podľa § 267 odst. 2 Tr. por. preskúmal správnosť všetkých výrokov napadnutého rozsudku v časti týkajúcej sa obvineného P. K., ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a zistil, že zákon bol porušený.

Podľa § 259 odst. 3 Tr. por. môže odvolací súd rozhodnúť sám vo veci rozsudkom len v tom prípade, ak možno nové rozhodnutie urobiť na podklade skutkového stavu, ktorý bol v napadnutom rozsudku správne zistený, prípadne doplnený dôkazmi, vykonanými bezprostredne pred odvolacím súdom.

Odvolací súd nepostupoval podľa tohto ustanovenia.

Povinnosťou odvolacieho súdu v zmysle § 254 odst. 1 Tr. por. je preskúmať zákonnosť a odôvodnenosť všetkých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ môže podať odvolanie, i správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo, prihliadajúc pritom aj na chyby, ktoré neboli v odvolaní vytýkané. Pritom môže dôjsť k záveru, že prvostupňový súd nesprávne zistil skutočný stav veci, a to jednak na podklade nových (odvolacím súdom vykonaných) dôkazov a jednak na podklade iného hodnotenia dôkazov vykonaných súdom prvého stupňa.

Odvolací súd teda môže dôjsť k podstatnej zmene skutkových zistení aj na podklade odlišného hodnotenia dôkazov vykonaných prvostupňovým súdom tak, ako sa to stalo v prejednávanej veci. Ani v tomto prípade nemôže však sám vo veci rozhodnúť rozsudkom (vytvoriť nový skutkový stav veci). Musí vec vrátiť súdu prvého stupňa na nové prejednanie a rozhodnutie, pričom v svojom uznesení má rozviesť a odôvodniť svoje vnútorné presvedčenie o hodnotení dôkazov.

V tejto súvislosti treba poznamenať, že hodnotenie dôkazov, ktoré vykonal niektorý orgán činný v trestnom konaní, nie je záväzný pre iný orgán. Preto odvolací súd nemôže prikázať súdu prvého stupňa, k akým skutkovým záverom musí dôjsť, teda nemôže dať záväzné pokyny na hodnotenie dôkazov.

V posudzovanej veci odvolací súd nevykonal nijaké dôkazy. K zmene skutočného stavu veci dospel na základe iného hodnotenia dôkazov vykonaných súdom prvého stupňa, pričom jeho hodnotenie nie je v súlade s hodnotením, ktoré vykonal okresný súd. Nebol preto oprávnený sám vo veci rozhodnúť rozsudkom. Mohol iba zrušiť rozsudok okresného súdu a vrátiť mu vec na nové prejednanie a rozhodnutie. Pritom mal odôvodniť svoje hodnotenie dôkazov, resp. upozorniť na nelogickosť hodnotenia dôkazov súdom prvého stupňa.

Odvolací súd nepostupoval správne ani pri rozhodovaní o treste, keď uložil obvinenému P. K. trest prepadnutia veci podľa § 55 odst. 1 písm. a) Tr. zák., a to osobného motorového vozidla zn. Škoda 120 L ŠPZ NZB 08-91.

Podľa § 55 odst. 1 písm. a) Tr. zák. súd môže uložiť trest prepadnutia veci, ktorá bola použitá na spáchanie trestného činu. Podľa § 55 odst. 2 Tr. zák. trest prepadnutia veci môže súd uložiť len vtedy, ak ide o vec patriacu páchatelovi.

Vykonanými dôkazmi bolo dokázané, že obvinený P. K. spolu s P. Z. používali uvedené motorové vozidlo na páchanie trestnej činnosti. Doteraz sa však nepochybné nezistilo, kto je vlastníkom tohto osobného auta, hoci predpokladom pre uloženie prepadnutia veci podľa zmyslu § 55 odst. 2 Tr. zák. je, aby išlo o vec patriacu páchatelovi.

Z výsluchu obvineného P. K. možno zistiť, že osobné motorové vozidlo, ktoré použil na páchanie žalovanej trestnej činnosti, kúpil spoločne s manželkou M. K. v roku 1980 za 59 850 Kčs. Na kúpu vozidla si vzali pôžičku 39 000 Kčs a na jej úhradu mu zamestnávateľ zrážal mesačne 760 Kčs. Aj svedkyňa M. K. pri výsluchu uviedla, že na kúpu motorového vozidla im bola poskytnutá pôžička.

Za toho stavu bolo treba preveriť tvrdenia obvineného P. K. a jeho manželky, zistiť, kedy bolo zakúpené uvedené motorové vozidlo, z akých finančných prostriedkov, a potom vyvodiť, či je obvinený jeho výlučným vlastníkom, alebo či osobné auto patrí do bezpodielového spoluvlastníctva manželov v zmysle § 143 Občianskeho zákona.

Len ak by sa dokázalo, že osobné auto je výlučným vlastníctvom obvineného P. K., bolo by možné uložiť mu trest prepadnutia veci v zmysle § 55 odst. 1 Tr. zák.